

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij
Mevr. M. Bethlehem
Telefoon +31384998063
M.Bethlehem@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
12.12.2023	D2023-11-014903	2023-065173	1 van 3	2		

Onderwerp: Brief aan PS implementatie rekenkameronderzoek Schipperen en sturen in de ruimte”

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
 ter informatie
 anders, en wel:

Met deze brief informeren wij u over de implementatie van de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek “Schipperen en sturen in de ruimte – provinciale voorkantsturing bij ruimtelijke plannen in Gelderland en Overijssel”.

Onderzoek rekenkamer naar provinciale voorkantsamenwerking (11 mei 2022)

De rekenkamer Oost-Nederland heeft op 11 mei 2022 het onderzoek “Schipperen en sturen in de ruimte – provinciale voorkantsturing bij ruimtelijke plannen in Gelderland en Overijssel” aan Provinciale Staten (PS) aangeboden (**bijlage I**). Dit onderzoek gaat over provinciale voorkantsturing of ook wel voorkantsamenwerking genoemd. De rekenkamer doet in dit onderzoek aanbevelingen aan PS.

In deze brief geven wij de stand van zaken weer van de implementatie van de aanbevelingen. Hieronder beschrijven we eerst kort waar het rekenkameronderzoek over ging en welke aanbevelingen er zijn gedaan die door PS, na advies van ons, zijn overgenomen.

Wat is provinciale voorkantsamenwerking?

Provinciale voorkantsamenwerking is het overleg tussen gemeente en provincie als zich een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling voordoet in een gemeente waarbij sprake is van een provinciaal belang en de ontwikkeling van een bepaalde omvang/grootte is.

Waar ging het rekenkameronderzoek over?

In het onderzoek heeft de rekenkamer twee vragen centraal gesteld:

- Hoe vindt de afweging van provinciale belangen plaats?
- Hoe stuurt de provincie op de doorwerking van provinciale belangen in ruimtelijke plannen van gemeenten?

Wat waren de hoofdconclusies van het onderzoek van de rekenkamer?

- Het proces van voorkantsamenwerking verloopt in grote lijnen naar tevredenheid van zowel provincies als gemeenten. Er is veel contact met gemeenten en de werkwijze van de provincie wordt meer ervaren als samenwerking dan als sturing.
- De effectiviteit van voorkantsturing is echter niet vast te stellen.
- De weging van de verschillende belangen wordt door provincie en gemeenten ervaren als een zoektocht waarbij interpretaties van de kaders een belangrijke rol speelt.

Door PS overgenomen aanbevelingen en de implementatie door GS hiervan

Deze hoofdconclusies hebben geleid tot een 5-tal aanbevelingen van de rekenkamer aan PS. Wij hebben vervolgens een brief aan uw Staten gestuurd met daarin een advies bij de aanbevelingen van de rekenkamer (brief 14 juni 2022, **bijlage II**).

Deze brief is aan de orde geweest tijdens de commissie Ruimte & Water van 21 september 2022 en tijdens de Statenvergadering van 28 september 2022. De aanbevelingen 1 tot en met 3 zijn overgenomen door PS. De aanbevelingen 4 en 5 zijn aan PS.

In deze brief wordt aangegeven hoe wij de aanbevelingen 1 tot en met 3 hebben geïmplementeerd.

Aanbeveling 1

PS verzoekt GS duidelijker aan gemeenten te communiceren in welke fase de interne belangenafweging van de provincie zich bevindt en wanneer een provinciaal standpunt definitief is.

Wij hebben een document opgesteld "Sturen en samenwerken bij de uitvoering van ruimtelijke initiatieven onder de Omgevingswet (Ow)". Hierin is het proces dat de provincie met gemeenten doorloopt bij ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Hiermee moet het voor gemeenten duidelijk zijn in welke fase de interne belangenafweging van de provincie zich bevindt. Ook is aangegeven wanneer het advies van de provincie definitief is. Dit document is gestuurd naar de colleges van de gemeenten en ook ambtelijk gedeeld.

Als gemeente en provincie niet op één lijn zitten bij ruimtelijke ontwikkelingen hanteren we een opschalingsmodel (escalatieladder). Van dit bestaande opschalingsmodel is een praatplaat gemaakt.

Het document "Sturen en samenwerken bij de uitvoering van ruimtelijke initiatieven onder de Omgevingswet (Ow)" wordt de komende periode samen met de praatplaat van het opschalingsmodel door onze accounthouders besproken tijdens hun ruimtelijke overleggen. Accounthouders zijn het eerste aanspreekpunt voor gemeenten. Eenmaal per zes weken hebben zij met gemeenten een gesprek over o.a. ruimtelijke initiatieven/plannen die zich in een vroege voorfase bevinden.

Op deze manier hebben wij aanbeveling 1 geïmplementeerd.

Aanbeveling 2

PS verzoekt GS een systematische dossier-overstijgende analyse te maken van gemaakte afwegingen en keuzen in afgehandelde plannen op basis waarvan PS kunnen bepalen of deze ruimtelijke ontwikkelingen de gewenste richting hebben.

Wij hebben een plan-registratietool gemaakt. Van alle ruimtelijke plannen die gemeenten aan de provincie voorleggen, houden wij bij waar het plan in hoofdzaak over gaat (bijvoorbeeld wonen, landbouw, wind, etc.) en over welke thema's wij in hoofdzaak advies hebben gegeven in het concrete geval (bijvoorbeeld ruimtelijke kwaliteit, betaalbaarheid woningen en ontsluiting).

Op basis van deze "plan-registratietool" kan een kwantitatieve analyse worden gemaakt van ruimtelijke plannen. Vervolgens kunnen wij op basis van deze informatie kwalitatief vervolgonderzoek doen naar bepaalde thema's. Wij zullen jaarlijks de kwantitatieve analyse doen en op basis van de resultaten daarvan kan kwalitatief vervolgonderzoek plaatsvinden. De uitkomsten daarvan vormen input voor het

toekomstbestendig houden van de omgevingsvisie. Vóór het 3^e kwartaal in 2025 zullen we evalueren of het hiervoor beschreven proces de gewenste inzichten oplevert. De uitkomsten hiervan zullen we delen met uw Staten.

Aanbeveling 3

PS verzoekt GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

Door middel van deze brief wordt hier aan voldaan. Via de "Toezeggingen- Moties Statenvragen (TMS)-lijst" bent u op de hoogte gesteld dat de terugkoppeling van de implementatie van de aanbevelingen in Q4 zullen plaatsvinden. Het maken van het ontwerp van de planregistratietool kostte meer tijd dan van tevoren ingeschat was.

Aanbeveling 4

Bespreek de gewenste rol en positie van PS bij ruimtelijke ontwikkelingen en wat dit betekent voor de huidige kaders. Betrek bij het gesprek in ieder geval de volgende vraagstukken:

- staat een meer inhoudelijke of meer procesmatig sturing centraal?*
- moeten de kaders meer globaal of meer specifiek van karakter zijn?*
- blijven de provinciale belangen nevensgeschikt of moeten bepaalde belangen boven andere gesteld worden (hiërarchie)?*

Aanbeveling 5

Gebruik de analyse van GS om de wenselijkheid van de geconstateerde richting van de ruimtelijke ontwikkelingen te bespreken en of het noodzakelijk is om de huidige kaders aan te passen. Doe dit periodiek, bijvoorbeeld halverwege iedere bestuursperiode.

De aanbevelingen 4 en 5 zijn aan PS.

Bijlage I

Rekenkameronderzoek "Schipperen en sturen in de ruimte" d.d. mei 2022 (bijgevoegd)

Bijlage II

Brief GS aan PS onderwerp: Reactie GS op onderzoek rekenkamer Oost-Nederland d.d. 14.06.2022 (te raadplegen via [Notubiz](#))

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

In afschrift aan:
Rekenkamer Oost Nederland
Sijzenbaanplein 11-15
7411 HL DEVENTER